

Statsforvalteren i Vestland

v/ Solveig Kalvø Roald

Bergen, 1. september 2021

Dette innspillet sendes på vegne av Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag, Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland og Bergen og Omland Friluftsråd.

Høringsuttalelse til oppstart av revisjon av Herdla naturreservat (inkl. forvaltningsplan) i Askøy kommune

FNF Hordaland er positive til verneprosessen som nå startes opp av Statsforvalteren i Vestland, og vi støtter sammenslåing og utvidelse av naturreservatet og fuglefredningsområdet til ett naturreservat.

I det videre innspillet har FNF Hordaland en del kommentarer til verneområdeplanene, som oppsummert da gjelder tema/problemstillinger knyttet til bruk og vern av området. FNF Hordaland er opptatt av at fugler og natur for øvrig skal få best mulig vern og beskyttelse på Herdla, samtidig som at befolkningen får god informasjon om hva som er tillatt, både innenfor og utenfor det fremtidige verneområdet. Vi mener at utstrakt, enkel og god informasjon er oppskriften på å redusere det potensielle konfliktnivået mellom bruk og vern, siden mange av de besøkende har lite eller ingen kunnskap om det sårbare fuglelivet på og ved Herdla.

Friluftsliv

FNF Hordaland er opptatt av at den nye verneplanen tilrettelegger for ansvarlig friluftsliv på Herdla. Herdla er som kjent et svært populært utfartsområde både for lokalbefolkningen på Askøy og tilreisende. Herdla er særlig attraktiv på grunn av et enkelt terreng å ferdes i, og naturligvis på grunn av et rikt natur- og kulturmiljø. Området ved Herdla museum/Herdla fort er base for det årlige arrangementet *fortsdagen* og *kom deg ut-dagen*, med opptil 1000 deltakere.

Tatt i betraktning områdets attraktivitet og popularitet, planlegger turlagene en ytterligere satsing på aktiviteter i området. FNF Hordaland ønsker her å spille inn noen lokaliteter som er særlig viktige for utøvelse av friluftslivet i område:

- Valen, grusveien ut til Paddehola, er særlig viktig for lavterskel-spaserturer.
- Paddehola, med tilhørende strand og skogsområde.
- Kvitholmane

For å minimere konflikten mellom friluftslivsinteressene og naturverdiene/verneinteressene, mener FNF Hordaland at pedagogisk (enkel) og strategisk plassert informasjon om vernereglene og reservatet er vesentlig. Vi vil minne om at ikke alle kommer til fots (fra bil/buss/sykkel), men også sjøveien, med båt/kajakk.

Det er også nødvendig med en tydelig og godt kommunisert *besøksstrategi*. Skiltene i dag er små og blir ofte oversett eller neglisjert. Knyttet til utvidelse av verneområdet vil det også være nødvendig med skilting på aktuelle øyer og i aktuelle sjøområder.

Det bør etableres avtaler for oppsyn i reservatet for å oppdatere og informere publikum om de oppdaterte reglene for det utvidede reservatet.

Hund i Herdla naturreservat

Flere vitenskapelige studier viser hvor forstyrrende hunder kan være på hekkende og rastende fugler. En studie på hvitbrytlo (*Charadrius alexandrinus*) utført på Middelhavkysten av Spania er et eksempel på dette: Her viste forskerne at rugende fugler gikk av reiret mellom 80 og 96 prosent av gangene når turgåere gikk sammen med hund i bånd. Tilsvarende tall for turgåere uten hund var signifikant mindre. Tilsvarende studier finnes også fra Australia og fjellområder i England. Det at en rugende fugl ikke forstår hvorfor en hund ikke er farlig så lenge den er i bånd, blir dokumentert tydelig i disse studiene.

Det er god grunn for å tenke seg at hunder i bånd forstyrrer hekkende fugler på Herdla på samme måte som i studiene som er nevnt ovenfor. Når vi i tillegg vet at Herdla nå er det viktigste hekkeområde for vipe i Vestland fylke, vil FNF Hordaland sterkt anbefale å innføre et forbud mot hund i Herdla naturreservat. Den viktigste perioden for dette forbudet er i hekkeperioden, men vi anbefaler et forbud hele året, siden området er viktig for overvintrende og rastende fugler hele året.

Når vi i tillegg vet at mange hundeeiere ikke alltid er så nøye med reglene om båndtvang og bruker langline der eieren har mindre kontroll over hunden, forsterkes argumentet om et generelt hundeforbud.

Garnfiske og bifangst av fugl på Herdlaflaket

De grunne områdene på Herdlaflaket, samt sundet ved Lamøy er viktige områder for overvintrende og rastende skarv, dykkender og alkefugl. Flere av artene som bruker disse områdene til næringsøk er rødlistet i Norge og viser negative bestandstrender nasjonalt. Reduksjonen i antall er også dokumentert gjennom flere år med tellinger i området rundt Herdla. I forbindelse med fritidsfiske med garn på Herdlaflaket er det ikke uvanlig at noen av disse fugleartene blir tatt som bifangst. I en fremtidig ny verneplan for Herdla ønsker vi et forbud mot slikt fiske og anbefaler at dette blir tatt med i den nye verneplanen. Forbudet må da kartfestes hos Fiskeridirektoratet.

Forstyrrelser i forbindelse med kiting og bretturfing

Kiting og bretturfing er i økende grad blitt en faktor som forstyrrer fuglene på Herdla. Vi ser stadig at denne aktiviteten forstyrrer rastende, overvintrende og hekkende fugler. I den nye verneplanen ønsker vi at kiting og bretturfing anses som unødige forstyrrelser i reservatet, og vi anbefaler derfor

et forbud mot denne typen aktivitet hele året, slik at funksjonen som et av fylkets viktigste raste- og overvintringsområder for fugl blir ivaretatt på en god måte.

Vipehekkinger i naturreservatet

Den sterkt truede vipa (trolig kritisk truet i ny rødliste) har etablert seg som en betydelig hekkefugl i naturreservat. Vipa krever store arealer og ro under spill, hekking og i tiden frem til kyllingene/ungfuglene blir flyvedyktige. I 2021 var det rundt 30 reir i reservatet, med en ungeproduksjon på rundt 40 eller mer (viperapport 2021 er p.t. ikke ferdigstilt). Relegging av kull ble registrert i juni, med observasjon av pulli i juli.

Antall besøkende med og uten hund har økt drastisk de to siste årene, noe som skaper forstyrrelser i hekkesesongen. Vipa er tidlig på vingene og bruker mye tid på å sjekke ut og jage inntrengere (les besøkende og hunder), tid som ellers skulle vært brukt til ruging og næringssøk. Et totalforbud for hund i reservatet i perioden 15. februar til oktober vil øke hekkesuksessen for vipene. Se figur nedenfor som viser plott av vipehekkinger.

Ferdselsforbud

Eksisterende ferdselsforbud i område Prestvika pluss «vipejordet» bør utvides til å gjelde hele året, sekundært 15. februar til ultimo oktober. Dette av hensyn til hekkende fugler, trekkfugler og overvintrende fugler. Det bør også vurderes seilingsforbud i sundet mellom Lamøy nord og Valen.

Avslutningsvis

FNF Hordaland støtter en utvidelse og innskjerping av verneregler med hensyn til fuglevern. I perioden 2000 til 2021 er det observert 57 rødlistede fugler i naturreservat. Særlig sjøfuglene har hatt betydelig nedgang og trenger den beskyttelse et naturreservat kan gi. Mange vadefugler, ikke minst vipa, sliter også nasjonalt. Dette er forhold som må vektlegges tyngre enn hensynet til turgåere og andre brukere i det fremtidige naturreservatet.

Figur som viser oversikt over hvor vipene på Herdla hekket i 2021.

Dette innspillet sendes på vegne av Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag, Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland og Bergen og Omland Friluftsråd.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjonene i fylket. Per i dag er det elleve ansjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer ansjonene rundt 40.000 medlemmer i fylket.